Број 183. У Новом Саду у уторак 24. августа (6 септембра) 1910. Година XLV.

»Застава« излази сваки дан два пута, а недељом и понедељником једаред.

Цена је за Угарску кад се јутарњи и вечерњи лист заједно шаљу на један месец 2 кр. 70 пот. на четврт године 8 круна. Кад се јутарњи и вечерњи лист засебно шаље: месечно 3 кр. 26 п. на четврт године 9 кр. 75 пот. — За Аустрију и све остале земље на четврт године 10 круна.

Народним бројевима од петка цена је: за целу године 2 круне, на целу годину 4 кр. за стране земље годишње 6 круна 50 пот.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Телефон бр. 131

ЗАСТАВА

ЛИСТ СРПСКЕ НАРОДНЕ РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

(Вечерњи лист.)

ИЗДАЊЕ „РАДА“ ДИОНИЧАРСКОГ ДРУШТВА у РУМИ.

За огласе плаћа се по 12 пот. сваке врсте оваких ситних слова.

Уредништво »Заставе« је у кући г. Ј. Т. Чавића Администрација »Заставе« налази се у кући где је Милетићева штампарија у главној ул. бр. 20

Дописи шаљу се уредништву а претплата и огласи администрацији »Заставе«.

Рукописе не враћамо.

Поједини вечерњи бројеви стају 10 потура.

Чек-конто 12008.

Филозофија хрватске коалиције.

Свако време и свака политичка странка има своју филозофију. И хрватске странке из коалиције имају своју. Ту је филозофију изнео ово дана „Обзор“, и то сасвим отворено

Питање је: Због чега живимо? Зашто постојимо? Шта нам је циљ? — И „Обзор“ одговара: Циљ нам је да дођемо на владу. „Да можемо суделовати у управи југославенских земаља.“

Политичке странке које не желе да дођу на владу, те не осећају у себи снаге. А неће ни остварити свој програм, јер туђа странка то неће урадити. Али се пита: Како и којим путем желе поједине странке да дођу на владу.

У томе је погледу „Обзоров“ чланак врло поучан. Он каже у главноме ово: У Хабсбуршкој монархији главна је спољна политика. Унутарња политика удешава се према спољној. Зато је данас Ерптал код нас последња политичка инстанција. Ни једна странка не може у Аустроугарској суделовати у управи, ако је бечки меродавни кругови сматрају као опозицију против спољне политике. Меродавни фактори у Бечу не провађају ни аустријску, ни угарску, него династичку и монархичну политику.

Дакле Беч. А то значи данас Ерптал. Он је донео великоиздајнички процес, он је скршио непоуздане мађарске странке, он удешава да се не потврђује Хрибар. Зато Хрвати памет у главу! Зар ви једини хоћете главом кроз дувар? Ето Пољаца. О ни се држе увек зида и сваку прилику искористе. Потребна је, каже „Обзор“ на крају, да у Хрватској буде одлучне опозиције и мањине, али они који су на одговорним местима, „не могу у овај час водити антидинастачку политику, ако неће да изврг̑ну земљу катастрофама“.

Овако „Обзор“. А то није само његово мишљење. То гледиште, та филозофија превлађује данас код Хрвата из хрватско-српске коалиције.

Ствар изгледа врло проста и врло паметна. Треба само низ бечки ветар, па да будеш срећан и дуго поживиш на земљи. Т. ј. да дуго останеш на власти у Хрватској и Славонији.

Истина да се низ ветар најлакше плови. Али ко плови увек низ ветар, обично нађе, да је стигао онамо, камо није хтео и камо није добро. Политика низ ветар, то је политика која користи само лично стима, али не и народима и држави. Политика, народна политика треба да има вишу циљ, него пловидбу низ ветар. Пловидба низ ветар не сме да буде никад ц е л. Ако интерес народа захтева низ ветар, само онда се сме тако.

„Обзор“ је заборавио на сва виша начела политике. По његовом политичар живи само зато да дође на власти. И он храбри своје у том правцу. Та забога треба суделовати „у у п р а в и ј у г о с л а в е н с к и х з е м а љ а“. Само суделовати у управи. А да ли неће та управа морати да управља против народних интереса, да ли неће морати управљати против себе, то он не пита.

Сасвим је истина оно, што „Обзор“ каже. У аустро-угарској монархији удешава се унутарња политика према спољној политици. И то је највећа несрећа по народе у аустро-угарској монархији.

Свакој држави треба да је главно срећа њених народа. Треба да је главно, да се држава изнутра уреди, да процвета. А спољна политика треба да се управља према интересима унутарње политике. Спољна политика требала би да осигурава мир и корист грађана, а не да их доводи у заплете и натоварује им огромне војне терете. Каква је н. пр. то основа спољне политике, кад нам сваки дан говоре: Ако хоћеш мир, ти спремај за рат. Дајте нам мира, да се морамо спремати и за рат, јер то вечито спремање за рат, насигурно ће нас упропастити.

Види се, да је врло опасно пловити с тим ветром. Опасно по народе. Али шта то вреди?! Треба да „учествујемо у управи југославенских земаља“. Треба и ми да ухватимо за ону виљушку, која нам очи копа и помогнемо је тискати — према очима.

„Обзор“ осећа, куда може да одведе та политика низ ветар. Он увиђа, да је потребна једна одлучна опозиција. Па кад се окрене ветар, кад дође други ветар онда опет низ ветар, само би онда требали други људи То онда треба да изврши садања опозиција. Али с тим је тешко Зато „Обзор“ и кука: „Ми не умемо да поделимо улоге“.

Наравно! Сваки би хтео сад низ ветар, па неће у опозицију. И сваки мисли: Нек иде онај други „уз ветар сад“, а ја ћу после у опозицију кад се промене ветар. То није ни чудо. Хрватско српска коалиција није друго ни говорила ни проповедала, до ли то: Ми ћемо доћи на власти. Ми морамо доћи на власти. И сад би сваки хтео макар уз власти.

Али нека се не боји „Обзор“. Не могу сви наћи места за оним дугачким столом, па ма тај сто био како дугачак. Не може бан Томашић да задовољи све њих. Биће и опозиције. А у ту опозицију ући ће они, које бан Томашић одгурне. Ући ће тешким срцем, али ће морати. И за њих ће бити тежак положај, јер су се већ једаред поклонили били бану Томашићу и служили му, па сад треба да га обрају. Биће то жалосна опозиција, али ће је бити.

И жалосно ће бити све, крај онакве политике. Та политика низ ветар јасно нам казује, како ће изгледати југославенска политика. Она нам казује, како стоји и српско питање. Онако, како захте Ерптал. Та нам политика казује, како ће изгледати слобода у Хрватској и Славонији и све друго. Јер тамо, где се унутарња политика води са гледишта спољне политике, тамо нема новаца на економске циљеве, тамо напред иду стратегијске железнице и стратегијски путеви...

Само низ ветар! Само низ ветар, јер је човек створен да влада, па ма и против свог народа и противу интереса земље и државе своје. Циљ је да учествујемо у управи! То је филозофија хрватских странака из коалиције, а ту нам је филозофију изнео „Обзор“ најпрегледније. Са тог гледишта разумећемо још боље догађаје, који ће се одигравати у Хрватској и Славонији.

Нови Сад, 24. августа.

Становиште бана Томашића. Званичне „Народне Новине“ износе становиште бана Томашића о јединственој странци, па из нашају, да ми износимо баново становиште на начин који је кадар патриотске делове

ПОДЛИСТАК.

МОЈ РОЂЕН-ДАН.

Приповетка.

— Ал. Кипров. —

(Свршетак.)

У то време дошао је у гости отац Манасија, стриц мога оца, светогорски калуђер, који је више од педесет година провео у атонским манастирима и сада под старост решио се да види место рођења. У суседној соби до наше, у којој смо лежали с мајком својом, били су сабрани око оца Манасије отац ми, до њега стриц Пено, обучен у чохано одело, свиленим појасом и великим сребрним кордуном, стриц Добри, који је сваки дан долазио у кућу ради добра вина и сада је само пред њим стојала пуна купа; старији поп Анастас, који је важно низао тешке бројанице; деда Јанак са подареним му лично од султана меџжида самур ћурком, који облачаше само у свечане дане, и кум ми Варсам, седео је на грубом високом плетеном столацу, нарученом специјално за њега. Зато што је он зима и лети ишао са високим више колена чизмама, и никада се није могао свикнути као други људи на свету, да седне на меко узглавље. А иза врата се гушила баба Ванка и укоченим очима гледаше оца Манасију, који је са испијеним лицем и раскошном белом брадом приличио правом свецу Реч је пак била о мом рођендану.

Стриц Пено, који је у то време био уважен, од свих сматран за ученог човека, ученијег од попова, вечни календар никада му није избивао из руку и био је чувен са својим чудним тумачењем правила, сада се окренуо према оцу Манасији и важно је говорио:

— Ја кажем, оче, да све то није на добро... Момче је рођено у несрећни час. Часовник ми беше стао на шест; немамо ни нов ни стари дан; ни нов ни стари месец; нит нову нити стару месечину... злокобно оче...

— И тамно, тамно беше, оче, као твој огртач, — уплете се баба Ванка.

Стари калуђер је, после дугог ћутања, дрмнуо главом и рече врло значајно:

— Има нешто страшно у томе што ви кажете... То је тринаесто чедо својих родитеља... Тринаести Христов ученик је био Јуда Искаријотски....

Дуго и мучно ћутање зацарило се у малој соби. Тешки уздаси су се вили из груди свију, и са клонулим главама дубоко се замислили наши гости, од врло учених речи светогорског калуђера. Сам мој отац који никада није веровао много, сличним прорицањима брата свога Пене, сада је и он веровао под притиском неке незнане тежине која му је зауставила крв у жилама и пред очима му се страшно смркавало. Стриц Добри неколико је пута дигао пуну купу с вином, допринео је устима и као никада досад, не може ни капи да гутне. Поп Анастас испустио је бројанице и није се сагао да их узме. Кум ми Варсам, исправи се на ноге и гледао је у даљину кроз мали прозор, и нервозно је гладио густе брке. Деда Јанаки баци са себе тешки самур ћурак, извади плаву марамицу и непрестано је брисао обилан зној са чела. А баба Ванка је у то време неутешно плакала.

Врата се отворила, смућени гости се уплашише, и дођоше себи. У собу уђе деда Крондо епитроп, наслонивши тешку абоносову тешку палицу на зид, скиде калпак и пољуби руке оца Манасије. А када се приближио попу Анастасу, придигне бро

српског народа узбунити! Па онда још додају, да бан Томашић није противан, да се нова владина странка назове хрватско српска и пристаје на свако име које странка употреби. Пре свега морамо одбити тврдњу „Народних Новина“, из које излази, да би било, непатриотских делова српског народа. То је прикривена денунцијација званичног листа, против које се морамо оградити. Дакле Томашићу је свеједно, како ће се назвати нова владина странка, главно му је, да буде јединствена, да има јединствен програм и да у свему њега слуша То је његово становиште. Но вара се бан Томашић, ако мисли, да ће се Срби уписати у његову владину странку, која већ својим саставом искључује уважење српских захтева. То што он хоће, није ништа друго, него васкрсавање бивше народне странке, која би била слепо оруђе његово и Куеново. А народна је странка својим радом доказала Србима, како их воли. Лепих речи сити смо и пресити, а ми тражимо дела. Тражимо испуњење српских захтева, који ће српском народу заједмчити опстанак. Што се тиче народног јединства, нека се „Народне Новине“ обрачунају са „Србобраном“ и самосталцима. Нека се и даље обмањују и лажу, како знају, али ми у та обмањивања нећемо да улазимо, јер ми смо Срби и остајемо. Чист рачун — дуга љубав!

Црна Гора и Новопазарски Санџак.

Београдска „Политика“ добила је са Цетиња ову вест:

„У овдашњим политичким т. ј. дворским круговима говори се отворено, да ће Црна Гора у најскоријем времену присајединити себи цео новопазарски санџак заједно са приврeнском нахијом (??) Дознао сам, да се такви гласови шире и ван Црне Горе, у беранској и пећској нахији.

Они, који су више посвећени у ту ствар, тврде, да је турска већ пристала на ову анексију интервенцијом Русије, која је у накнаду за то обећала Турској нарочите компензације. Исти кругови уверавају даље, да је на ово пристала и Аустро-Угарска, пошто је склопила са Црном Гором тајни уговор, а тако исто, вели се, да је дала свој пристанак и Бугарска, али под условом, да јој се оставе одрешене руке у Македонији.

Споразум с Бугарском свршен је на Цетињу за времe бавлења кнеза Фердинанда и његових министара, спољних послова и војног.“

Све је ово пуста измишљотина оних, који су се на Цетињу слизали са Штајхартом, па се непрестано брину, да изазивају неповерење између Србије и Црне Горе. И ова је измишљотина удешена, да јавно мнење у Србији раздражи. Кад би ова вест била истинита, онда би Турска сама дала не само Санџак него и Македонију. Таман посао! Блажен који верује!

Политички преглед.

Политичке прилике у Аустрији Аустријски министар председник Бинерт саззао је за данас једну конференцију, да се саветују, како би се омогућио рад у аустријском царевинском већу и у чешком покрајинском сабору. Та конференција управо да спреми све, што је потребно па да се позове шира конференција, на којој би се покушало, да се дође до споразума између Немаца и Словена. Од те конференције у словенским круговима не очекују успеха. Министар Бинерт позвао је на конференцију само чешке великаше, а с друге стране, Немци неће да попусте ништа у царевинском већу, а траже уступака у Чешкој. — Чеси раде на стварању заједничког чешког клуба. Тај заједнички клуб не би значио споразум између чешких странака при изборима, нити би чешке странке напуштале своје државноправне програме. Посланик Хок у своме говору на народном збору у Прагу истакао је, да се заједнички чешки клуб ствара само ради народних питања. Немцима неће и не могу давати никаквих уступака. Изабран је одбор, који ће радити на стварању заједничког клуба чешких посланика. У том су одбору: Масарик, Масталка, Странски, Шрамек, Хајн и Буквај. Немцима је трн у оку стварање чешког заједничког клуба. И „Нова Слободна Преса“ већ денунцира Чехе, како то раде на миг, што су га добили из Русије. Ну Чехе неће збунити у њихову родољубиву раду те швапске денунцијације.

Француско-талијанско пријатељство. Када се недавно талијански министар спољних послова, Сан Ђулијано састао са аустро-угарским министром спољних послова, Ерталом, бечки листови, нарочито „Нова Слободна Преса“, пребацивали су талијанским државницима и талијанском народу његово пријатељство према Француској и Французима. Пребацивали су имкако се Талијани могу толико одушевљавати за Французе и како су могли посве заборавити, да су и са Французима у прошлости били у непријатељству, а памте непријатељства између Италије и Аустрије, па ни данас не трпе Аустрију и иако су с њоме у савезу. Листови сада доносе један говор председника Француске републике, који је као одјек на та пребацивања бечких листова. У недељу било је у Шенберију, главном граду некадањег кнежевине, а данас француског департмана Савоја, откриће споменика Жану Жаку Русоу. Том приликом говорио је и председник француске републике Фалијер. У своме говору наглашивао је јединство између Француске Републике и Савоје и истицао је, како Француска и Италија, чије пријатељство француска република врло цени, нема друге успомене, до заједнички стечене славе.

Турска и Грчка. По најновијим гласовима судећи, изгледа да ће затегнутост у односима између Турске и Грчке ускоро попустити „Икдам“ јавља, да је турска влада добила озбиљна уверавања, да ће се потпуно очувати Турској суверенитет над Критом. Грчка влада ће у свему изићи на сусрет жељама Турске. Тиме је отклоњен прекид дипломатских односа између Турске и Грчке.

Вести из места и са стране.

Славе Анатолија.

„Браник“ јавља радосну вест, да ће позната архимандрит Анатолије Јанковић славити своју 25 годишњицу, па истиче његове заслуге и честита му... Дакле „Браник“ слави затуцаног клерикалца и куеновца Анатолија, — слави човека, који се увек борио против народних права. У истом броју „Браник“ грми против Куенове владе, а велича човека, који се прима да буде куеновски кандидат у Илоку! Али „Браник“ није никад био доследан, па није могао ни сада бити. Позивати у борбу против Куена, а у исто време величати човека, који ће се против народа борити за Куена — то може само „Браник“.

Прибац се љути.

Светозару Прибцу криво је, што ће се српска народна радикална странка упустити у изборну борбу у Хрватској и Славонији. По његовом мишљењу радикална странка не би требала да улази у изборе, да се не поцепа српска снага! Е, гле ти Прибца! Кад нас нема, што се Прибац љути због нашег упуштања у изборе! То је баш оно, што је он себе и своје присталице обмањивао, да нас нема! Али уверићемо га, да нас има, а да самосталаца неће бити, чим их напусте званичници. Њих су бирали Хрвати и званичници, а не српски народ, па пошто су се прилике промениле, Прибац је забринут и љути се... Многим самосталцима остаће та сумњива „част“, да су били проглашени за кандидате у „Србобрану“.

Самосталске гладнице дрече!

Самосталске гладнице у Карловцима одржале су збор и решили, да се отпусте сви званичници српских народних фондова, који се нису превернули у самосталце. Много их је, који су очекивали, да се дочепају звања, а гладни су, па им је дуго

јанице са земље, пољуби их с понизним наклоном и љубљењем руке даде их свештенику. После тога се окрене другим гостима и тихо их поздрави. Но када је видео, да су сви били пренераженi и нико му гласно није отпоздравио, седе на колена и вапијућим гласом рече:

— Да, имате право да будете тужни... Велико зло је задесило земљу...

Срца свију њих почеше јаче куцати и напрегнуше слух, да чују деду Кронду.

Он још тужније настави:

— Цела је земља у црно завита. А највише, сви Бугари морамо горко да заплачемо.

— Шта је Крондо? — неспокојно запита деда Јанаки, који настави да брише зној са чела.

— Првога марта пре четири године, био је убијен сверосиски император цар Александер...

— А-а а! — чудили се сви.

— Да, био је убијен од злодеја

— Који дан су га убили Кронда — запита стриц Пено.

— Првог марта.

— Што ће рећи, на исти дан, када се родило твоје момче, Димитре... И то не слути на добро, — протумачи стриц Пено.

— Бог да прости! — прекрстио се поп Анастас и сви око њега учинише то.

— Оче, окрете се отац Манасија к попу Анастасу, ујутру да отслужим свечани парастос.

— То је добро, рекопе сви.

Стриц Добри подиже голему купу, рече још једанпут „Бог да прости великога цара“, и испи вино до капи. Но отац Манасија сурово га погледа и строго му попрети:

— Добри, Добри! Ти вршиш грех не чувен... Ти пијеш вино сред велики дана поста...

Стриц Добри, погођен тим строгим речима, изађе на двориште, тури прст у грло, и зарекне се да не пије више до гроба.

Отац Манасија устане и сви гости за њим. И када су сви гости изишли из куће, баба Ванка, када је пољубила руку калуђерову, рече му:

— Да се убије цар и да се роди момче, то није на добро, оче... Неће постати човек.

Отац Манасија слегао је раменима и не рече ништа. А мајка моја, која је слушала из друге собе тај разговор, кроз све то време је мене мило стискала на груди и болно јој се стезало срце.

Други дан, отац, када се враћао из цркве, затекао је мајку да плаче надамном.

— Зашто плачеш, Марија? — Запита он...

— Тешко ми је, Димитре, кад чујем, какве речи се говоре за рођендан овога детета, — једва одговори мајка моја кроз сузе...

Отац ми се приближи постељи, открије ме, узме ме на руке и са неком видном радошћу поче, да се шета по кући. Он ме миловаше и говорио ми је нежне речи и најпосле окрете се мајци:

— Не слушај људе, Марија!

— И оца Манасију, за Јуду Искаријотског?

— Отац Манасија може да буде врло учен, но он није био родитељ, он не зна каква је болка на срцу.

На пољу је грејало светло красно сунце. Отац ме изнео на двориште и много се шетао са мном, из окопане градине, опајала је земља, која је била напојена са чудним мирисима пролећа.

А мајка моја непрекидно је гледала кроз прозор и није се могла довољно да начуди оцу, кога је први пут видела у животу да узме дете на руке.

С бугарског — и —

чекати. Нападају чак и секретара Лазу Секулића, што већ није побацао све радикале из звања, која су самосталске гладнице већ поделили међу собом. Пошто ће се ускоро састати саборски одбор, самосталске гладнице износе у „Бранику“ списак свих чиновника, које би требало отпустити, да би разне гладнице и протуве могле добити ухлебије. По њиховом мишљењу сада је автономија самосталска, а није народна, па ко није самосталац или подрепаш, не може остати званичник. А док су радикали управљали, онда су могли бити званичници и Секулић, Вл. Јовановић, Чокић и вет му Ракић, Матејић, Видаковић, Стојчић и како се већ зову сви они многобројни самосталци Али онда је автономија била народна, а сад није више! Онда је могао бити званичник и Ракић, који је износио неистините податке, да би самосталци могли клеветати радикале. Лакше мало, самосталске гладнице! Неће бити све онако, како ви хоћете!

Кад мишеви господаре.

Чича Мија отишао је на Цетиње. Са Цетиња сам шаље брзојаве „Новој Слободној Преси“, „Пештанском Лоју“ и другим листовима те багре, како он, чича Мија, и тамо брани Бач и бечку политику. Хоће чича Мија да се преко Бача умили Куену, да би какогод дошао до посланичка мандата. Док чича Мија тако чак и са Цетиња истиче своју привржeност Бечу и тражи милост Куенову, дотле се његови шегрти код куће заборавили, те и нехотице кваре планове и посао чича Мији. У исто доба, када бечка „Преса“ објављује, како чича Мија на Цетињу брани и слави бечку политику, чича Мијини шегрти пишу у „Бранику“: Куенова странка није ништа друго, до ли из мртвих ускрсла стара либерална странка. Она је само изменила име, да би је по злу теже могли упознати. Хедерваријева влада и странка према немађарским народима неће бити ништа боље од старих либералних. Стеван Тиса је највећи шовен. Он тражи, да се немађарски народи одреку свих својих захтева, а своју народну егзистенцију предаду на милост и немилост мађарских државника. Тисино мишљење о народносном питању у свему се слаже са схватањем Куеновим. Влада Куена Хедерварија неће донети никаква добра. Шта више, она ће још већма спутати немађарске народе. — Сиромах чича Мија! Кад прочита то, што му пишу шегрти по „Бранику“, разболеће се од једа. Он месецима у „Бранику“ кади Куену и Куеновој влади. Препоручује и слави Куенове кандидате, Коњевића, Заку, Шлезака, Дунђерског. Његови сви листом на изборима гласају за Куенове кандидате. Он, сиромах, чак и кад је отишао на Цетиње, где „није био пуних 50 година“, брине бригу и муку мучи, како да се додвори Куену, а гле шта урадише луда деца код куће. Као на пакост му. Тако је то кад мишеви господаре. Сад ће стари мацан имати грдна посла, да опет уверава Куена, како је то писано само за оне луде, који још верују да „Браник“ служи српском народу и српским интересима. Како су он и његови делима показали и показаће, да су свом душом за Куена и његове потркушке. Гласаће опет за Куенова кандидата Геду Дунђерског у Новом Саду, клањаће се Шлезаку и учиниће све, што год Куен зажели. Само што Куен не трпи ни да пишу тако његови измећари. И ко зна, хоће ли чича Мија моћи умилостивити Куена, да му опрости ово што му шегрти порадише. И да ли ће се смиловати, да му даде мало мандата? О, о, шта урадише мишеви, док се матори мачак чак на Цетињу облизивао око бечке кастроле!

Избори у Босни.

Јављају из Сарајева. — Јуче је извршено 8 накнадних избора за босански сабор Изабрани су: Др. Илишевић, адв кандидат у Травнику и Калуђеровић, секретар црквене општине у Сарајеву, обојица чланови српске народне организације; затим Ћамил Кара-Мехмедовић, члан муслиманске народне организације и Мехмед Башић, независан муслиман Католици су изабрали три присталице Мандићеве странке, а један резултат избора за хрватску католичку удругу још је не познат.

Др Јиречек у Бањи Ковиљачи.

Чешки професор филологије, Др. Јиречек, који сваког лета већ више година путује по српским земљама ради студија, провео је у Ковиљачи бањи у Србији као гост два дана. Управа Ковиљаче и сви бањски гости приредили су брату Чеху ванредан дочек. На банкетима је пало много значајних здравица. У име академске омладине која се овде бави, знаменитог госта је поздравила гђца Кјснарева. Гост је на здравице одговорио српским језиком. Приређен му је излет до Зворника, и он је у више маха изјављивао да никада у животу тако срдачно није дочекиван.

Нападај на Мангру.

Из Сибиња јављају, да се тамо већ од неколико дана налази Василије Мангра, архимандрит и посланик у земаљском сабору. Мангра је до скора био један од вођа румунске народне странке. Кад је Куен дошао на владу, а он је пресалдумио као и побратим му домнул Полит. Мангра је био боље среће од Полита. Изабран је за посланика. Румуни га због тога нападају, а у недељу у вече напали су га младићи у једној гостионици у Сибињу и изгрдили га. Истрага се води.

Поплава у Банату.

Из Оршаве јављају, да је тамо у четвртак 19. о. м. почела падати киша и да је падала пуних 30 сати. Река Черна је набујала и порушила многе ћуприје и куће. Вода је сада била већа него у јуну о. г. У Черни је вода нарасла за 6 метара више, него што је редовно. Највише су страдале опћине Јабланица, Мехадија, Топлица, Корамник и Жупинек. У Оршави је вода однела 5 кућа, а многе поплавила. Људских жртава није било, јер су се исселили чим је пала бујна киша. Кукуруз је сав упропаштен. Многе су породице допале прозјачког штапа. Штета је ужасно велика, али се још не може установити. Обустављен је жељезнички промет на пругама Карансебеш—Оршава и Темишвар—Бузијаш. Друмове је вода упропастила. Подављене су и многе животиње, а силно је дрвеће вода ишчупала из корена и однела. И Карансебеш је пострадао. Тамиш је поплавио варош, која је већ три дана под водом. Неколико је кућа срушено. Невоља је у народу велика. У Лугошу је Тамиш однео дрвену ћуприју и пливачку школу, а поплавио поља и упропастио кукуруз. Многе куће су подложне па се боје људи, да ће се срушити. У Оршаву се може доћи само лађом преко Бузијаша. Порушене су многе куће и у околним селима.

Учитељице управитељице.

Читамо у београдском „Одјеку“: Дознајемо да је министар просвете Жујовић поставио неке учитељице за управитеље народних основних школа. Ово је нова пракса, којој се закон не противи, а коју је у појединим случајевима потреба изазвала.

Протести против дочека руског цара у Немачкој.

Многа места Немачке се буне што имају трошкова око припрема за дочек руског цара. Тако из Дармштата јављају, да је одржана незванична седница варошког представништва, где се развила оштра борба, што варош мора да сноси трошкове, за дочек руског цара. Представништво се умирило тек онда кад је председник изјавио, да ће сви ти трошкови бити покривени из приватне благајне немачког цара. — У Хесенској вароши Офенбаху одржан је велик социјално демократски збор у којој је резолуцијом протестовао, што је руски цар дочекан у Хесену. Резолуција та врло је оштра, и са највећим огорчењем осуђује, да хесенска влада троши новце хесенских порезника на дочеке „крволока цара.“

Београђани у Далмацији.

Јављају из Сплета: Београдско певачко друштво са својим домаћинима учинило је излет засебним возом у Солин, где је разгледало римске старине и знаменитости Друштво се затим сликало код рушевина старе вароши Салоне, а пред подне се вратило у Сплет, пошто је претходно дата закуска. По подне је приређена вожња по мору и разгледана је варош, а у вече је био концерат. Лепа позоришна дворана била је пуна најотменије публике, која је бескрајним аплаузима поздрављала друштво. Друштво је добило од сплетске општине сребрн венац. После концерта био је банкет у сали позоришта у част Београђана, на коме су говорили председник општине и Смодлака, посланик, а на њихове говоре је одговорио председник друштва, Цукић У 3 сата по поноћи друштво се кренуло за Шибеник. Синоћ су Шибеничани телеграфски поздравили долазак Београђана у њихову средину.

Куд се дева Хамидово благо?

Турски листови јављају, да је турска влада одлучила да Абдул Хамидове драгоцености, које су депоноване код „Огоманске Банке“, уновчи, па да набаве нове бродове за марину. Драгоцености су процењене 350.000 т. лира. Министарство спољних послова већ се обратило својим представништвима на страни за извешће, могу ли се и где набавити потребни бродови, а министарство марине отпочело је преговоре за откуп две енглеске крстарице од 14 000 тона.

Нова саборна црква на Цетињу.

У недељу је врло свечано положен камен темељац новој саборној цркви, коју је дао зидати руски цар Никола. При тој свечаности био је сав двор, затим гости руски велики кнезови Николај Николајевић и Петар Николајевић, наследник грчког престола Константин и кнез Фрања Јосиф Батенберговић. Даље су били присутни чланови дипломатског тела, црногорски државници, руски и црногорски официри, војници и многи народ. Када је положен камен темељац црногорски краљ Никола држао говор, у коме је изјавио захвалност руском цару на том срдачном дару.

Учитељска скупштина у Београду.

У недељу 22. о. м свечано је отворена учитељска скупштина. Министар просвете Јован Жујовић обећао је, да ће се приступити потребним изменама у закону о основној школи и да ће се повећати учитељске плате. Учитељи Михајло Станојевић и Воја Младеновић говорили су такође о потребним изменама у закону. За председника изабран је Ђорђе Кујић, учитељ из Београда, а за потпредседника Јован Поповић, учитељ из Баточине. Обојица припадају странци старијих радикала. К. Д. Главинич, председник београдске опћине, упутио је скупштини писмо, у којем је изјавио своје симпатије учитељству и пожелео скупштини успешан рад. На скупштину је дошло око 300 учитеља и учитељица. Пре скупштине одржали су своје састанке учитељски партијски клубови. Старији самосталци радикали преговарали су ради образовања заједничке управе, пошто они заступају огромну већину учитеља, али споразум није постигнут. Напредњаци и либерали, којима су се већим делом приближале и социјалисте, нису пре скупштине решили, којој ће се групи придружити, самосталним или старијим радикалима, јер је њих тако мало да не могу ни помишљати на самостално упуштање у изборе. Победили су старији радикали.

Скупо продао љубавна писма.

У своје време сви листови будимпештански били су препуни о афери бившег капетана Гезе Михаловића Он је био васпитач деце надвојводе Јосифа. Једног дана нађоше код њега љубавна писма писана женском руком и то је довело до судара између њега и надвојводе Јосифа. Надвојвода је дозвао Михаловића преда се и тада се одиграли врло бурни призори У јавности је познато само толико да се Михаловић врло оштро изразио према свему претпостављеному, а крај тога био је, да се одмах морао удаљити из двора надвојводиног. Против њега је поведена истрага, која се свршила тиме да је отпуштен из војске. Михаловић је после тога дао више изјава, у којима је тврдио да је невин. Пре кратког времена донео је један бечки лист, како је будимпештански лист „А Нап“ објавио, да ће ускоро донети некоје одломке из успомена Михаловићевих, а све успомене да ће угледати света у једној књизи. Те мемоаре да је Михаловић продао једном Будимпештанцу за 150.000 круна. Износи се даље, како је тада Михаловићу дошао један адвокат и понудио му за те мемоаре далеко више од 150 000 хиљада круна, Михаловић да му осим тога изда сва љубавна писма писана извесном женском руком и да зада поштену реч, да ће о свему ћутати. Михаловић је пристао и добио 770 000 круна. Сада ће се оженити једном пештанском лепотицом и отићи у Америку. Тиме ће и ова ствар бачена багра у заборав, а причаће се само, како је драгоцено продао Михаловић своје успомене и љубавна писма, себи упућена.

Одговорни уредник: Константин Брадваровић.

Трговина.

Нови Сад, 24 августа 1910. године.

Пшеница прве каквоће стара — к — п до — к —
Пшеница нова 19 к 40 п до — к — п
Пшеница средња 18 к 20 п — до к — п
Пшеница лакша 17 к 60 п до — к — п
Наполица нова — к — п до — к. — п.
Јечам стари 11 к 40 п до — к — п.
Зоб нова 13 к 60 п до — к — п
Кукуруз у врну 10 к 80 п до — к — к.
Кукуруз у клипу нов — к — п до — к — п.
Маст 176 к — п до — к — п
Сланина 174 к — п до 182 к. — п
Сланина паљена 174 к — п до 182 к п.
Пасуљ 20 к — п до 22 к — п
Лањик — к — п до — к — п

Свињи угојени тешки 104 до — п.
Свињи средњи . 100 до — п.
Свињи лаки . 94 до 96 п.

Теоци 68 70 по килу
Овци пар 20 - 30 кр. пар.
Јагњци 48—52 по пару.

Стање воде пед Новим Садом

23 августа било је . 3 00
24. августа било је . . 3·13

МЛАД СРБИН,

ТРГОВАЦ у једној од највећих вароши у Банату, због слабог познанства желео би се на овај начин упознати и оженити са девојком од 20—25 година кућевно добро васпитаном Која имаде 3—4 хиљаде круна мираза, нека се јави са приложеном сликом под знаком „ИСКРЕНОСТ“ на администрацију овога листа. **Дискреција сигурна.**

1200 1—3

ТРАЖИМ
БИРТАША ПОД РАЧУН

за моју нову биртију у лепој новој великој кући на најлепшем месту у селу Платичеву. Ступање у радњу одмах. Бирташу је потребно нешто новаца за кауцију и да може пристојно себе наместити.

Ближа извешћа код власника

МАРКА ПЕШИЋА
економа Платичево, код Руме.

1177 3—3

Старијег помоћника

ШПЕЦЕРАЈСКА ТРГОВИНА КАО ВЕЛЕПРОДАЈА ДУВАНА

Макса Швелбла у Руми

потребује једног ПОМОЋНИКА који је вичан перфектно немачком, српском и мађарском језику, Ступање до 15. септембра. 1163 3—3

Један Србијанац

УЧИТЕЉ, удовац, тражи за себе супругу узориту Српкињу и домаћицу удовицу или девојку.

Кандидатке имају своје тачне адресе: име и презиме, место, улицу, број и задњу пошту, писмом доставити администрацији овога листа на адресу „УЧИТЕЉ“ ради даљег споразума. 1171 3—3

Дипломирана учитељица

француског и немачког језика даје часове **Даље се дају часови и из гласовира.** — Поолиже код гђе

1191 2—3 **Данице Берић,**

Нови Сад, Ракоци Ференцијева ул 47. бр

УЗЕО БИХ 3-4 ЂАКА

У СТАН СА ХРАНОМ

где би могли учити свирати на виолини и гласовиру, даље вежбати се у мађарском и немачком језику. — Стан је у уставној улици бр. 29, близу свим школама.

Драгутин (Карољ) Молнар, учитељ

1143 5-5

Српско трговачко Командитно друштво

ВУКОВИЋ И ДР.

У РУМИ

ИЗВОЗНИЦИ МЕДА И ВОСКА

одликовани на II земаљ. пчеларској изложби у Руми отпосели су разашиљати овогодишњег чистог врцаног

МЕДА

у дозама од 5 клг. (Postcolli) по цену од

К 7·—. 933 10—12

ТРАЖИ СЕ
СТАРИЈИ ПОМОЋНИК

конфекцијске струке, потпуно самосталан и **агилан** продавац мушке и женске конфекције, до 35 год стар, перфектан у мађарском језику. Оферте са ознаком фиксплате са прилогом референција као и фотографије нека пошљу на администрацију овога листа под шифром „**АГИЛАН**“.

1187 2—3

За моју шпецерајску трговину потребујем
старијег помоћника

Првенство имају, који су у већим детајлним радњама сервирали и који осим српског и немачког потпуно мађарским језиком владају. Плата по заслуги 50 до 70 круна са обскрбом.

М. Петковић
Индија.

1132 4—4

Кућа на продају
у Каменици

у близини српске цркве. Кућа на лакат под црепом, у којој имаде четири собе, зидани подрум, калдрмисано и воћем засађено двориште, на добром је месту, тако да би се могла и за трговину употребити, **ПРОДАЈЕ СЕ** из слободне руке. За услове и цену упитати сопственика

Јована Рђаковића
1201 1—3 у Каменици (Срем).

ГЛАЈХЕНБЕРГ

купатило посетите, ако болујете од катара у носу, грлу, дишућим органима, стомаку, бронхијалу и т. д., или ако патите од бубрега бешике срца, астме, као и од малокрвности и т. д

Ни једно лечилиште у Аустрији нема тако благо поднебље!

Препоручујемо пак само хришћански хотел

Хотел Вила Стирија.

Диван изглед, тераса, ресторација са изврсном кујном уз најумеренија грађанске цене Послуга у народном штајерском оделу. Врло пријатно боравиште. Зрачне и чисте собе почев од 1 круне па на више. Захтевајте ценовнике и проспекте. Дописивање немачки. — Од 10. августа до конца септембра знатан попуст.

746 15—20

КОМИСИОНЕР

школски књига, тисканица писанака издања СРПСКЕ МАНАСТ. ШТАМПАРИЈЕ у Сремским Карловцима

за целу Угарску, Хрватску и Славонију.

НАЈВЕЋА
издавачка књижарница школских књига
Милана Ивковића

Нови Сад, (Ujvidék).

На школским књигама даје

највећи рабат

Препоручује своје велико стовариште на мало и велико (en gros).

Канцеларијског и концепт - папира, оловака, пера, радир гуме, мастила најбоље каквоће, сунђера, писаљака, таблица и све остале приборе за школе и канцеларије.

Све по јефтиној цени него игде.

Послуга брза и тачна.

Списак школских књига и канцеларијског прибора шаљем бадава. 1173 6—22

„ЕСЕНЦИЈА КАЛИСУЛФОГВАЈАКОЛ“.

Од многих лечника препоручено средство за лечење дишућих органа. Са успехом лечи плућне болести, катар, туберкулозу, (сушицу) и шкрофуле; ствара апетит, утиша ва кашаљ, отклања грозницу и ноћно знојење; поправља уопште телесну снагу и болесника приметно опоравља

Цена је флаши 2 круне.

Пазите на заштитну марку „замишљеног старца“.

Добије се у апотеци

Ст. Поповића, апотекара
Nagyteremia Torontal m.

1767 72—

Српска штампарија дра Светозара Милетића у Новом Саду.